

Stockholm 2024-12-09

Utbildningsdepartementet
Gymnasie- och vuxenutbildningsenheten

Remissvar på betänkandet Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42)

Sveriges Hembygdsförbund är Sveriges största ideella kulturarvs- och kulturmiljöorganisation med drygt 2 000 föreningar som räknar uppåt 400 000 medlemmar. Hembygdsföreningar finns i samtliga kommuner och förenas i ett det folkbildande ändamålet att sprida kunskap och känsla för det lokala natur- och kulturarvet till allmänheten. Hembygdsrörelsen uppstod för över hundra år sedan och våra folkbildande insatser för samhället kan inte överskattas. Föreningarna svarar årligen för uppåt 30 000 öppna aktiviteter och sprider kunskap om lokalhistoria i ett stort utbud av litteratur och tidskrifter.

Vi välkomnar utredningen med dess grundliga redovisning av folkbildningens betydelse för det svenska samhället och vår demokrati. Vi ser också en stark tilltro till utveckling av förutsättningarna för fri folkbildning.

Hembygdsrörelsen har sedan början av 1900-talet haft ett intimt samarbete med studieförbunden, främst studieförbundet Vuxenskolan med vilka Sveriges hembygdsförbund sedan länge har ett samverkansavtal. Vi är en av grundarna till Ideell kulturallians, IKA, som organiserar det ideella kulturlivet, och är representerade i styrelsen.

Vi har tagit del av Studieförbundet Vuxenskolas och Ideell kulturallians yttranden och kan ge vårt fulla instämmande i de synpunkter och argument som lämnas av båda dessa organisationer. I korthet innebär det att:

- Vi delar nämnda yttrandes synpunkter gällande nytt mål och målstruktur för folkbildningspolitiken, där ett långsiktigt stärkande av demokratin bör vara en del av det övergripande målet. Vi tillstyrker därmed också förslaget till nytt syfte med statsbidraget.
- Vi anser i likhet med IKA att förslaget till fyra delmål i alltför hög utsträckning betonar kvantitet och förordar delmål som även tar upp kvalitativa aspekter. Vi instämmer även i IKA:s synpunkt att delmålet om folkbildningens insatser inom kulturområdet inte fångar in folkbildningens betydelse som arrangör och uppdragsgivare till professionella kulturutövare.
- Vi delar uppfattningen som förs fram av både Vuxenskolan och IKA att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna fortsättningsvis ska fördela statsbidrag i myndighets ställe.
- Vi tillstyrker förslaget att ge Myndigheten för kulturanalys uppdraget att utvärdera, analysera och redovisa resultat och effekter av statens stöd till folkbildningen.

- Vi delar Vuxenskolans mening att avstyrka förslag om nya kontroller tills att de som nyligen införts har utvärderats.
- Vi avstyrker förslag på årlig redovisning av samtliga samverkanspartners. Vi avstyrker bestämt förslaget att skapa ett register över studieförbundens samarbetsparter av de skäl som IKA anger i sitt yttrande. Vi vill särskilt betona civilsamhällets självständighet och oberoende, vilka slagits fast som grundläggande principer i politiken för det civila samhället.
- Vi tillstyrker förslaget att utöka förordning om statsbidrag till folkbildningen med samma demokrativillkor som föreslås för stöd ur Allmänna arvsfonden och statlig bidragsgivning till det civila samhället.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare